

19. 2. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nepřevoditelnost autorských práv k softwaru v českém právu a její řešení

Ve své praxi se při jednání mezi objednatelem softwaru a developerem opakovaně setkáváme s požadavkem na převod autorských práv. Takový převod ale v českém právním prostředí není možný. V tomto příspěvku chceme poskytnout základní informace ke zjednodušení procesu uzavření smlouvy.

Objednatel softwaru si přirozeně chce zajistit maximální možný rozsah práv k danému softwaru. Zejména zahraniční objednatelé, ale i domácí subjekty ovlivněné zahraniční literaturou, mnohdy očekávají, či přímo vyžadují uvést do smlouvy, že dochází k převodu autorských práv. Převod autorských práv je v celé řadě států možný – nikoli však v České republice.

Byli jsme svědky toho, kdy převod autorských práv byl klíčovým požadavkem protistrany. Přes veškerá ujišťování, že taková smluvní úprava v českém právním řádu není možná, a proto ani vhodná, došlo ke změnám smlouvy. Tyto změny nijak nepřispěly právní jistotě stran, spíše naopak, vzhledem k tomu, že dohoda o převodu autorských práv nebude podle českého práva platná. Je namístě dodat, že se tak stalo, ačkoli protistraně bylo nabídnuto vyhovující řešení, které zajišťovalo její právní jistotu.

Ochrana autorských děl, mezi která – byť poněkud nesystematicky – spadá i software, vychází v různých zemích z rozličných tradic. Důsledkem jsou instituty a postupy, jež se napříč právními systémy značně odlišují, což následně ztěžuje jednání mezi stranami. Následkem jsou komplikace jednání mezi stranami, jejich vzájemné nepochopení a v extrémních případech i ohrožení celého projektu.

Právní úprava v České republice je založena na několika základních principech. Práva autora jsou důsledně rozdělena na osobnostní a majetková, což je pro nakládání s nimi klíčové. Současně platí, že autorem je vždy a za všech okolností fyzická osoba (případně několik fyzických osob), která se svých osobnostních ani majetkových autorských práv nemůže zbavit, ani je nemůže převést. Z výše uvedeného je zřejmé, že autorská práva tedy už vůbec nemůže převést právnická osoba, byť to v žádném případě neznamená, že jí není poskytnuta dostatečná ochrana jejich ekonomických zájmů.

Osobnostní a majetková autorská práva

Osobnostní práva autora sestávají z práva rozhodnout o zveřejnění díla, osobovat si autorství a z práva na nedotknutelnost díla. Majetková práva spočívají v právu dílo užít, zejména (tedy nikoli výlučně) způsoby uvedenými v autorském zákoně^[1]. Mezi užití díla patří například jeho rozmnožování, rozšiřování, pronájem a další. Obecně osobnostní práva chrání osobu autora, jeho autorství a dílo jako takové, zatímco majetková práva směřují na ochranu ekonomického prospěchu

z nakládání s dílem.

Česká legislativa přiznává autorská práva toliko autorovi. Všechny možnosti dalších osob nakládat s dílem jsou zásadně spojeny se svolením autora se zásahem do jeho práv. Proto je ostatně nesmírně důležité, aby před započítím vytváření díla byly mezi autory, fyzickými osobami, a právnickou osobou, která obvykle vystupuje jako zhotovitel, řádně upraveny práva a povinnosti.

Licence

Standardním nástrojem, jímž autor umožňuje dalším osobám nakládat se svým dílem, je licence, jejíž úprava se od roku 2014 přesunula do občanského zákoníku[2]. Licencí autor poskytuje oprávnění autorské dílo užít, a to některými nebo všemi způsoby s podmínkou, že daný způsob užití je v době uzavírání smlouvy znám. Jedná se tedy o poskytnutí oprávnění k výkonu majetkových práv; osobnostní práva zůstávají víceméně nedotčena.

Nevhodně či nedostatečně sjednaná licence může zásadním způsobem omezit možnosti majetkově užívat dílo. Licence jako taková totiž ze zákona nenabízí široké možnosti zásahu do autorského díla, není však vyloučeno rozsah licence změnit vhodným ujednáním smluvních stran.

Např. možnost nabyvatele licence dílo měnit je omezena zákonem na situace, kdy tak bylo ujednáno nebo jedná-li se o takovou změnu, u níž lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor svolil, pakliže si svolení výslovně nevyhradil. Situace, kdy objednatel získá autorské dílo, např. software, do kterého téměř nemůže zasahovat, ačkoli s tím počítal, jsou stále bohužel poměrně časté a vedou k dodatečným značným nákladům, či dokonce soudním sporům.

Náhrada převodu práv

Pokud je smluvní strana zvyklá na možnost převodu autorských práv, licence se jí může zdát nedostatečným řešením. V případě vhodného nastavení licenční smlouvy tomu tak nicméně být nemusí. Objednatel může získat taková práva k autorskému dílu, kdy skutečný autor díla v podstatě nebude mít jakoukoli možnost ekonomicky dílo užívat a bránit objednateli v jeho užívání. Konečný stav tedy může být velmi podobný stavu, který nabízí v zahraničí institut převodu autorských práv.

Typicky bude vhodné zvážit uplatnění výhradní licence, jejíž poskytovatel není oprávněn po dobu jejího trvání poskytnout licenci třetí osobě ani sám vykonávat práva, k nimž licenci poskytnul. V případě potřeby však je možné ujednat možnost poskytovatele dál vykonávat licencovaná práva, aniž by tím byl dotčen výhradní charakter licence.

Výhodou výhradní licence je rovněž oprávnění nabyvatele výhradní licence domáhat se ochrany autorských práv k licencovanému dílu a přiměřeného zadostiučinění k odčinění nemajetkové újmy za zásah do majetkových práv. V důsledku tedy správně nastavená výhradní licence nabízí nabyvateli zcela dostatečný obsah práv disponovat s předmětem smlouvy a chránit své zájmy.

Specifika zhotovitele - právnické osoby

V praxi vývoje softwaru je častá situace, kdy dodavatel softwaru není autorem, ale právnickou osobou, pro niž software vyvíjí autoři v zaměstnaneckém nebo obdobném poměru. Takto vzniklé autorské dílo je tzv. zaměstnaneckým dílem, k němuž vykonává majetková práva ze zákona zaměstnavatel. Autorova osobnostní práva nicméně i zde zůstávají nedotčena, má se však za to, že autor poskytl svolení mimo jiné se zveřejněním díla či jeho úpravám.

V tomto režimu přichází do úvahy vedle licenčního ujednání také postoupení výkonu práv. Zákon sice stále hovoří pouze o majetkových právech, nicméně třetí osobu, již byla práva postoupena, současně

považuje za zaměstnavatele a domněnku souhlasu autora se zásahy do jeho osobnostních práv vztahuje i na ni. Postoupit práva lze navíc analogicky i dále, a to včetně uvedeného souhlasu. Postoupení majetkových práv je tak povahově nejbliž převodu autorských práv, známému z jiných právních systémů.

Obdobně je upravena situace, kdy přímo autoři vytvoří počítačový program přímo pro objednatele na objednávku. V takovém případě se uvedený zaměstnanecký režim aplikuje ze zákona a počítačové programy vytvořené na objednávku se považují za zaměstnanecká díla. Byť ani zde převod práv není možný, objednatel automaticky vykonává majetková práva a disponuje zákonem předpokládaným souhlasem autora se zásahy do jeho osobnostních práv.

Náhrada převodu autorských práv existuje

Ačkoli je v praxi mnohdy složité vysvětlit osobám zvyklým na jiný právní systém specifika českého právního režimu autorského práva, v konečném důsledku obavy nejsou na místě. Absence možnosti převodu majetkových práv je komplikace, nikoli však nějakým právním vakuem. Možnosti poskytované českým právním řádem, včetně postoupení práv i vhodně sjednaného rozsahu licence, nabízí nabyvatelům oprávnění k výkonu majetkových práv ve srovnatelném rozsahu jako při převodu těchto práv.

Mgr. David Sláma,
advokátní koncipient

[Advokátní kancelář Urbášek & Partners, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Národní 973/41
110 00 Praha 1

Tel.: +420 270 005 700

e-mail: office@urbasek.partners

---

[1] Zákon č. [121/2000](#) Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[2] Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)